

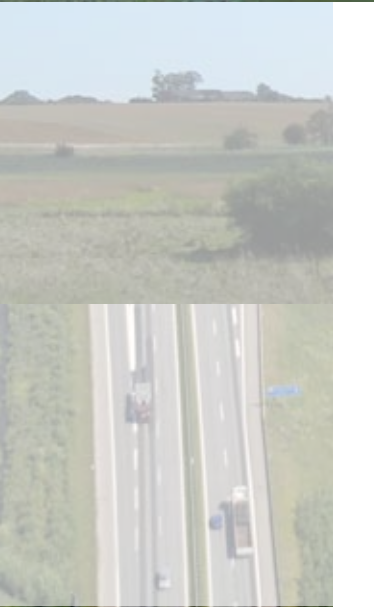
Den klimatilpassede kommuneplan

Et Plan09-projekt **PLAN09**

December 07

Projektplan

PROJEKTPLAN

I projektplanen redegøres for selve projektets indhold og realisering i en række trin. I projektplanen er tilføjet en række opgaver, som relaterer sig til Plan09's ønske om at få landskabsæstetiske aspekter indarbejdet i projektet. Disse nye opgaver fremhæves gennem tekst i kursiv.

Trin 1: Igangsættelse

Projektet startes op med at udarbejde en detaljeret projektplan, en medieplan og der igangsættes netværksaktiviteter.

Trin 2: Modellering af 3D-højdemodel, hydraulisk analyse og landskabsscreening.

3D-modellen over terræn og vandforekomster opbygges som plangrundlag for by-, vand- og naturplanlægning. Den hydrauliske analyse skaber grundlæggende viden om vandets tilstedeværelse. Det anvendes til at fremtidssikre kommunens arealudpegninger. Det oprindelige projektforslag udbygges med en landskabsscreening. På samme måde som den hydrauliske analyse skaber landskabsscreeningen et fladedækkende kendskab til kommunens areal, som kan anvendes som grundlag for kommunens bæredygtige planlægning.

3D- Modellen anvendes fremtidsorienteret som basis for simulering af klimaændringer. Gennem regnvandssimulering identificeres potentielle oversvømmelsesområder = negative byudviklingsområder, og skabes viden, som anvendes til at styre vandet i positive byudviklingsområder, dvs. områder, som ikke er i fare for at blive oversvømmede.

Den hydrauliske analyse er tredelt. Delopgaven omhandler fremtidige udfordringer i forhold til hhv. et generelt stigende havspejl, mere ekstreme nedbørshændelser og deraf følgende temporære oversvømmelser som følge af lav infiltrationskapacitet i jordbunden samt mere ekstreme nedbørshændelser og dermed (forventelige) større maksimums afstrømninger og højere vandspejl i vandløb. Det er i forbindelse med den sidstnævnte parameter, at der opstår øget risiko for oversvømmelser i lavtliggende områder.

Landskabsscreeningen skal udbygge kendskabet til landskabet og dets karakteristika og værdier. Landskabet inddeles i screeningen i en række overordnede karakterområder, hvori værdier, muligheder, svagheder og trusler identificeres. Kendskabet til landskabet anvendes yderligere i projektet til at foretage en konkret landskabelig konsekvensvurdering i forbindelse med de konkrete eksempler for byudvikling/-omdannelse, der udvælges i projektet. Dette med henblik på at udvikle principper for mødet mellem by og landskab, den landskabelige tilpasning samt i udviklingen af at integrere vandet i byerne.

Opgaver - Hydraulisk analyse

- Med hensyn til et generelt stigende havspejl kombineret med mere voldsomme storme, foretages en udpegning af kommunens potentielle problemområder. COWI har ultimo 2007 for Hedensted Kommune udført en analyse/screening omkring havspejlsstigningers indflydelse på de

kystnære områder i kommunen. COWI's analyse dækker primært de østvendte kystområder mod Lillebælt, mens de sydvendte områder ned mod Vejle Fjord ikke er omfattet af analysen. NIRAS baserer overvejende sit arbejde på grundlag af COWI's screening, og det overordnede mål for NIRAS's arbejde med hensyn til havspejlsstigninger, er at "løfte" COWI's arbejde op på planniveau og derudover supplere med nye analyser af i den del af kystnærhedszonen, som COWI ikke har med i deres analyse.

- Kommunens fremtidige udfordringer i forhold til mere ekstreme nedbørshændelser og deraf følgende temporære oversvømmelser som følge af lav infiltrationskapacitet i jordbunden, vil blive behandlet på baggrund af eksisterende viden om geologi og jordbundsforhold, primært fra GEUS's jordartskortlægning, basisdatakort o.l., og ikke mindst oplysninger fra kommunens teknikere om mulige problemområder. Derudover vil NIRAS på baggrund af eksisterende viden - bl.a. GEUS rapport 2006/06 - vurdere i hvilket omfang det er relevant at tage højde for fremtidige stigninger i grundvandsspejlet i forhold til den fysiske planlægning. Den pågældende GEUS rapport indeholder nogle bud på klimaændringernes betydning for grundvandsdannelsen og grundvandsmagasinerne.
- Kommunen kan imødesee en række udfordringer i fremtiden med hensyn til mere ekstreme nedbørshændelser og dermed (forventelige) større maksimums afstrømninger og højere vandspejl i vandløb. Hermed øges risikoen for oversvømmelser i lavtliggende områder. Som udgangspunkt vil der blive foretaget analyser i MIKE 11 for samtlige hovedvandløb i kommunen for at beskrive hvad der kan forventes mht. afvanding og oversvømmelser på vandløbsnære arealer. Hedensted Kommune har ca. 70 km kommunevandløb. Orbicon er desuden i gang med kortlægning af nuværende og fremtidige vandstandsforhold langs Gesager Å. Dette arbejde bliver i følge Hedensted Kommune tilgængeligt for NIRAS, både hvad angår afrapportering og det bagvedliggende datagrundlag, herunder vandløbsdata for Gesager Å. Sammen med kommunens teknikere vil det blive vurderet i hvilket omfang afstrømningen fra befæstede arealer skal indgå i modellerne.

Produkter

Det primære produkt som følge af de hydrauliske analyser vil være en række arealudpegninger, som angiver potentielt kritiske områder. Disse udpegninger vil foreligge som GIS-temaer. Derudover vil der undervejs i processen følgeligt blive produceret en lang række hydrauliske analyser i MIKE 11 format.

Opgaver – Landskabsscreening

Der udarbejdes en overordnet fladedækkende landskabsscreening. Heri kortlægges de overordnede landskabstræk, landskabsværdier og landskabsidentiteten, ligesom Hedensted Kommune inddeles i en række landskabskarakterområder. Metodemæssigt tages der udgangspunkt i landskabskaraktermetoden. Landskabskarakterområderne vurderes og beskrives efterfølgende

i forhold til deres natur- og landskabsindhold og værdier, arealanvendelse, sammensætning, skala samt oplevelsesmæssige og visuelle værdier, så landskabets styrker, svagheder, muligheder og trusler identificeres. Landskabsscreeningen skal fungere som en fælles forståelsesramme, der sammenholdt med de fladedækkende analyser af vandets udbredelse og periodevise oversvømmelser skaber mulighed for at identificere de sårbare områder, hvor klimændringer vil skabe udfordringer og muligheder i forhold til den fremtidige planlægning og udvikling landskabet og byerne. Ved at kende værdierne og de kommende forandringer kan den fremtidige indsats prioriteres.

I Plan09-projektet er den landskabsæstetiske vinkel aktuel i forhold til byomdannelses- og byudviklingsdelen. Netop byens samordning eller kontrast til det omgivende landskab og bygrænses karakter og udformning er et område, hvor der planlægningsmæssigt kan arbejdes med en lang række principper for mødet mellem by og land. Danske byer har ofte deres særlige karakter i kraft af tilknytningen til et særligt landskabstræk. Det styrker identiteten samt de re-kreative og æstetiske kvaliteter.

- Der foretages en overordnet landskabsscreening af Hedensted Kommune, herunder en naturgeografisk og kulturgeografisk analyse samt en analyse af rekreative og oplevelsesmæssige værdier og kulturhistorie.
- Landskabet inddeles i homogene områder der beskrives ud fra deres landskabskarakter og landskabelige værdier – SWOT- analyse.
- Der foretages konkrete landskabskonsekvensvurderinger i forbindelse med de konkret udvalgte byudviklings- eller omdannelsesprojekter.
- Der opstilles principper for samspillet og den landskabelige tilpasning mellem by og landskab samt i forhold til indpasnings af vand i ny og eksisterende by.

Produkter

Landskabsscreening med inddeling af hele Hedensted Kommune og overordnede beskrivelser af landskabets indhold af elementer, arealanvendelse og landskabelige værdier.

Den landskabsæstetiske bearbejdning vil indgå løbende i eksempelprojekterne, ligesom udvikling af landskabsæstetiske principper for planlægningen vil være et produkt af den løbende inddragelse af de landskabsæstetiske hensyn.

Trin 3: Konceptudvikling og 3D-planlægning

Projektgruppen udvikler et koncept for byudvikling på baggrund af helhedsorienteret tilgang til by-, vand-, natur- og landskabsplanlægningen. Konceptudviklingen tager udgangspunkt i 2 eller 3 konkrete arealer udpeget i den eksisterende kommuneplan.

Forslag til forsøgsområder er på nuværende tidspunkt:

- Byomdannelsen i Tørring i forbindelse med Gudenåens løb

- Ny by ved Hornsyld
- Byomdannelse ved den vestlige del af Hedensted By ved Gesager Å

Den endelige fastsættelse af forsøgsområder vil beror på resultatet af landskabs-screeningens og de hydrauliske analysers lokalisering af såvel landskabsværdier og områder hvor vand vil skabe udfordringer i fremtiden. Forsøgsområderne skal afspejle de aktuelle klimamæssige udfordringer som er temaet for projektet, og skal samtidig være områder hvor en proaktiv vinkel på udfordringerne kan medvirke til at skabes nye fremadrettede løsninger.

Opgaver

- Der afholdes inspirationsseminar om erfaringer med løsninger og kombinationer af håndtering af vand, natur, landskab og byer. Seminaret rummer en tur ud til forsøgsområderne, hvor der brainstormes på løsninger i plenum. Lokale kræfter inddrages i fremvisningen af områderne - borgere/lodsejere.
- Igangsættelse af kampagne, hvor borgere og lodsejere kan byde ind med viden om lokaliteter, der har været eller er oversvømmede.
- Projektgruppen arbejder over 3 møder med konkrete faglige aspekter af byudviklingen og løsningen af problemstillingerne. Ved sidste møde præsenteres et samlet idékoncept for byomdannelse og byudvikling i de udvalgte forsøgsområder.
- 3D-visualisering (på baggrund af 3D-højdemodel) af bebyggelsernes placering anvendes til at placere byudviklingen ud fra en landskabeligt bæredygtig betragtning.
- På baggrund af erfaringerne fra konceptudviklingen formuleres principper for byudvikling med udgangspunkt i samspillet mellem by-, vand-, natur- og landskab. Der udarbejdes forslag til retningslinjer på basis af forsøgsområderne.
- Principper og retningslinjer forelægges, drøftes og godkendes ved Byrådsseminar.

Produkter

Udvælgelse af eksempelområder

Koncept for byomdannelse og byudvikling samt bæresygig udvikling af samspillet mellem by og land, herunder principper for samspillet mellem by og landskab og retningslinier for byudvikling.

Erfaringsopsamling vedrørende interne netværker og borgernetværker

Trin 4: Fremtidssikring af arealudpegninger

På baggrund af 3D-højdemodellen og simulering af fremtidsscenerier identificeres sammenfald mellem eksisterende arealudpegninger til byudvikling i kommunen og de potentielle oversvømmelsesområder. Herudover identificeres områder af særlig interesse for den fremtidige byudvikling.

Opgaver

- De eksisterende kommuneplanudpegninger gennemgås, og de potentielle oversvømmelsesområder identificeres og beskrives.
- Projektgruppen drøfter arealudpegningerne ud fra Byrådets principper og retningslinjer for byudvikling og stiller løsningsforslag for de enkelte byudviklingsområder. Potentielle områder for ny byudvikling identificeres også.
- De potentielle nye byudviklingsområder drøftes med Horsens og Vejle Kommune, herunder med særligt fokus på interesser på tværs af kommunens grænser - vandmiljø, natur, landskab m.m. Konsekvenserne af klimaforandringerne drøftes også i regi af det østjyske bybånd, og suppleres med input fra det regionale perspektiv.

Produkter

Identifikation af problemområder i eksisterende by- og byudviklingsområder.
Identifikation af løsningsmuligheder.

Udvikling af nye byudviklingsområder med særlige potentialer

Erfaringsopsamling vedrørende eksterne netværker

Trin 5: Klima og byudvikling i kommuneplanlægningen

Regnvandssimuleringerne og den hydrauliske analyse udført i trin 2, udgør sammen med planlægningsprincipperne og retningslinjerne fastlagt i trin 3, et udvidet grundlag for Hedensted Kommunes fremtidige arealplanlægning og administrationspraksis. Med udgangspunkt i de i trin 4 udarbejdede løsningsforslag og potentielle nye byudviklingsområder udarbejdes en temaplan for klima og byudvikling. Temaplanen danner grundlag for en klimatilpasning af kommuneplanlægningen for Hedensted Kommune og integreres i den samlede kommuneplan ved dennes endelige vedtagelse.

Opgaver

- Udarbejdelse af forslag til Temaplan: Klima og Byudvikling, herunder Miljøvurdering.
- Udvalgsproces og Byrådsseminar om forslaget til Temaplan: Klima og Byudvikling.

- Fremlæggelse af forslaget til Temaplan og miljørapport i offentligheden, oktober/november 2008. Herefter bearbejdning af input fra offentlighedsfasen.
- Endelig fremlæggelse af Temaplan: Klima og Byudvikling til godkendelse i Byrådet, 2. kvartal 2009.
- Dokumentation og evaluering af projektførelsen, samt dokumentation af de valgte princippers betydning for mål, retningslinjer og konkrete arealudpegninger for byudvikling.
- Udarbejdelse af formidlingsmateriale vedrørende Bæredygtig Byudvikling til branding af kommunen og Plan09-projektet.

Produkter

Udarbejdelse af temaplan for byudvikling.

Miljøvurdering af temaplan

Erfaringsopsamling vedrørende det organisatoriske samspil internt i kommunen.

- Udarbejdelse af formidlingsmateriale vedrørende Bæredygtig Byudvikling til branding af kommunen og Plan09-projektet.

